

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69
ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefon dyżurny: 21-34-34
Telex: 816-436

BS/203/87/90

OPINIA PUBLICZNA O POTRZEBIE ZMIAN W SKŁADZIE
GABINETU PREMIERA T. MAZOWIECKIEGO

Komunikat z badań

Warszawa, lipiec 1990 r.

W czasie toczonych ostatnio publicznych dyskusji podejmowano m.in. problem konieczności dokonania zmian w składzie rządu. CBOS tradycyjnie bada opinie o sprawach aktualnych budzących spory, toteż w czerwcowym sondażu¹ zapytaliśmy badanych, co sądzą na ten temat.

Dla wielu respondentów (61,3%) "zmiany personalne w rządzie są najważniejszym z postulatów głośnego w ostatnich tygodniach politycznego hasła "przyspieszenia".

Na zadane wprost pytanie: *Czy, Pana(i) zdaniem, istnieje potrzeba zmian w składzie rządu premiera T. Mazowieckiego, czy też nie?* ankietowani odpowiedzieli: 58,3%, że istnieje taka potrzeba, 23,8% - że nie istnieje, a 17,5% nie wyraziło opinii w tej kwestii. Wśród zwolenników zmian w składzie gabinetu zdecydowanie przeważał pogląd, że zmiany te powinny dotyczyć *tylko tych, których działalność budzi społeczne niezadowolenie* (73,5%), według 12,6% odnosi się to do *większości ministrów*, a 9,6% wymieniłoby w rządzie T. Mazowieckiego *jedynie członków byłej PZPR*.

Za potrzebą zmian w rządzie opowiadają się najczęściej przeciwnicy "Solidarności", respondenci określający swoje poglądy polityczne jako lewicowe (warto w tym miejscu zaznaczyć, że jest to subiektywne określenie lewicowości) oraz ci, którzy w zeszłorocznych wyborach do Senatu oddali swój głos tylko na kandydatów nie związanych z "Solidarnością". Przeciwnego zdania są przede wszystkim zwolennicy "Solidarności", badani określający się jako prawica, uczestnicy zeszło- i tegorocznych wyborów, a także popierający tylko kandydatów solidarnościowych w wyborach do Senatu w czerwcu 1989 roku (tab. 1). Można domniemywać, że akceptacja rządu w aktualnym składzie wiąże się z uczestnictwem w życiu politycznym oraz z opcją solidarnościową, jak również z deklarowaną prawicowością poglądów politycznych. Zatem inne zdanie mają w tej kwestii zwolennicy "Solidarności" i jej oponenti.

Biorąc pod uwagę cechy społeczno-demograficzne respondentów, należy zauważyć, że konieczność zmian w obecnym składzie rządu widzą częściej mężczyźni niż kobiety. Oni też częściej zajmowali jednoznaczne stanowisko w tej sprawie. Za zmianami

---

¹ "Aktualne problemy i wydarzenia"(6) - badanie przeprowadzone w dniach 22-26 czerwca '90 na reprezentatywnej próbie dorosłej ludności Polski (N=1490).

Tabela 1

w procentach

Postawy respondentów	Potrzeba zmian w rządzie:		
	istnieje	nie istnieje	brak opinii
Ogółem	58	24	18
<u>Stosunek do "Solidarności"</u>			
Zwolennik	59	27	14
Obojętny	54	21	24
Przeciwnik	76	11	12
<u>Poglądy polityczne</u>			
Lewica	68	21	10
Centrolewica	61	21	17
Centroprawica	61	22	17
Prawica	55	33	12
<u>Udział w wyborach 27.V~90</u>			
Brał udział	59	27	14
Nie brał udziału	58	17	22
<u>Udział w wyborach 4.VI~89</u>			
Brał udział	60	25	15
Nie brał udziału	55	20	25
<u>Sposób głosowania do Senatu 4.VI~89</u>			
Tylko na "S"	60	27	13
Nie tylko na "S"	59	23	18
Tylko na innych	82	12	7

opowiadają się najczęściej mieszkańcy miast, respondenci z pomaturalnym wykształceniem, inteligencja oraz prywatni właściciele (tab. 2).

Za wymianą *większości ministrów* opowiadają się najczęściej respondenci oceniający dotychczasową działalność rządu jako "dostateczną" i "niedostateczną" (por. tab. 3), wymiany *tylko tych, których działalność budzi społeczne niezadowolenie* najczęściej chcą wystawiający rządowi ocenę "dobrą". Natomiast z opinią, że zmiany w rządzie powinny dotyczyć *jedynie*

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka badanych	Odpowiedzi na pytanie: Czy istnieje potrzeba zmian w składzie rządu premiera T.Mazowieckiego?		
	tak	nie	trudno powiedzieć
Ogółem	58,5	23,9	17,6
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	64,2	22,9	12,8
Kobiety	52,7	24,9	22,4
<u>Wiek</u>			
18-24	50,5	20,8	28,7
25-30	60,3	21,5	18,2
31-40	53,9	25,7	20,3
41-50	68,5	19,1	12,4
51-60	58,9	25,3	15,9
Powyżej 60 lat	54,7	28,2	17,0
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	55,4	23,9	20,7
Miasto:			
do 20 tys.	62,7	21,6	15,7
21-100 tys.	58,0	24,3	17,6
powyżej 100 tys. mieszkańców	61,1	24,7	14,2
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	48,7	23,8	27,5
Zasadnicze zawodowe	59,1	26,1	14,8
Średnie	64,3	23,5	12,3
Wyższe	67,1	21,3	11,6
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja	71,6	18,9	9,5
Pozostali umysłowi	61,3	25,8	12,9
Pracownicy handlu i usług	56,5	37,1	6,5
Robotnicy wykwalifikowani	63,1	23,7	13,1
Robotnicy do prac prostych	46,8	30,9	22,3
Rolnicy indywidualni	60,0	20,4	19,6
Prywatni właściciele	69,6	17,4	13,0
Emeryci i renciści	54,6	24,6	20,8
Pozostali niepracujący	52,4	22,2	25,4
<u>Ocena warunków materialnych</u>			
Złe	61,8	19,4	18,8
Średnie	55,9	26,6	17,4
Dobre	58,9	27,6	13,5

członków byłej PZPR najczęściej zgadzają się ci, którzy dotychczasowe prace rządu oceniają na "piątkę".

Tabela 3

w procentach

Kogo powinny dotyczyć zmiany w rządzie	Oceny dotychczasowej działalności rządu ^{a)}				
	b.dobra	dobra	dostateczna	niedostateczna	trudno powiedzieć
Większości ministrów	3,3	4,6	15,5	37,5	16,1
Tylko tych, których działalność budzi społeczne niezadowolenie	60,0	79,7	74,9	58,8	61,3
Jedynie członków byłej PZPR	36,7	12,0	7,0	2,5	6,5

a) Pominięto odpowiedzi "trudno powiedzieć" oraz "mam inne zdanie".

Największą aprobatą społeczną cieszy się minister K. Skubiszewski - jako jedyny spośród członków rządu uzyskał on akceptację ponad 60% respondentów. Natomiast aprobatą nieco ponad połowy badanych cieszą się jedynie ministrowie: J. Kuroń, L. Balcerowicz. Działalność ministrów: Cywińskiej, Bentkowskiego, Święckiego i Samsonowicza pozytywnie ocenia nieco ponad jedna trzecia ankietowanych (tab. 4).

Negatywnie najczęściej są oceniani: Cz. Kiszczak, A. Paszyński oraz Cz. Janicki.

Wskaźnik "średnia ocen" (tab. 5) - liczony tylko w grupie respondentów mających własną opinię o danym ministrze - syntetyzujący wszystkie oceny od bardzo korzystnych do bardzo niekorzystnych, pozwala zobaczyć, jakie noty poszczególnym ministrom (na skali od 7 do 1) wystawiła opinia publiczna.

Najwyższą ocenę zyskał minister K. Skubiszewski. Na drugim miejscu znalazł się minister M. Święcki, a następnie ministrowie: A. Bentkowski, A. Hall oraz W. Trzeciakowski. Najniższe oceny otrzymali: A. Paszyński, A. Balazs oraz Cz. Kiszczak.

Tabela 4

w procentach

Osobistości życia politycznego	Opinie o poszczególnych członkach rządu:					Aproba- ta net- to
	aproba- ta	obojęt- ność	dezapro- bata	nieznajo- mość	brak zdania	
(1) K. Skubiszewski	61,8	9,1	3,2	16,8	8,9	58,6
(2) J. Kuroń	51,0	15,8	28,8	0,9	3,4	22,2
(3) L. Balcerowicz	50,2	15,6	26,1	1,7	6,2	24,1
(4) I. Cywińska	38,6	18,9	14,2	16,9	11,2	24,4
(5) A. Bentkowski	37,5	14,8	8,0	27,5	11,9	29,5
(6) M. Święcicki	37,2	13,1	5,4	33,6	10,5	31,8
(7) H. Samsonowicz	34,9	16,0	9,8	27,5	11,7	25,1
(8) A. Hall	29,2	13,2	6,7	38,1	12,7	22,5
(9) F. Siwicki	25,8	20,7	26,9	12,5	13,8	1,1
(10) T. Syryjczyk	24,8	16,9	13,8	31,0	13,2	11,0
(11) A. Mackiewicz	23,2	15,2	11,4	40,3	9,7	11,8
(12) B. Kamiński	19,0	11,0	8,8	47,4	13,4	10,2
(13) A. Kosiniak-Kamysz	15,6	11,4	13,8	47,9	11,2	1,8
(14) Cz. Kiszczak	14,8	19,3	48,4	4,6	12,9	-33,6
(15) Cz. Janicki	14,3	15,9	37,5	20,8	11,3	-23,2
(16) W. Trzeciakowski	14,1	8,2	2,9	60,7	13,9	11,2
(17) M. Kucharski	13,0	9,1	22,0	46,0	9,9	-9,0
(18) J. Osiatyński	10,3	9,1	5,3	60,8	14,4	5,0
(19) A.F. Wielądek	9,2	9,5	9,3	59,2	12,8	-0,1
(20) J. Janowski	8,8	11,8	7,2	55,6	16,4	1,6
(21) A. Paszyński	8,6	10,4	43,2	27,3	9,7	-34,8
(22) A. Balazs	5,1	8,3	22,7	54,3	9,5	-17,6

Tabela 5

Członkowie rządu	Średnia ocen	Znajomość członków rządu (w procentach)	
		zna	nie zna
(1) K.Skubiszewski	5,58	83,2	16,8
(2) M.Święcicki	4,88	66,4	33,6
(3) A.Bentkowski	4,74	72,5	27,5
(4) A.Hall	4,65	61,9	38,1
(5) W.Trzeciakowski	4,63	39,3	60,7
(6) H.Samsonowicz	4,59	72,5	27,5
(7) I.Cywińska	4,51	83,1	16,9
(8) L.Balcerowicz	4,45	98,3	1,7
(9) J.Kuroń	4,37	99,1	0,9
(10) A.Mackiewicz	4,30	59,7	40,3
(11) B.Kamiński	4,30	52,6	47,4
(12) J.Osiatyński	4,29	39,2	60,8
(13) T.Syryjczyk	4,23	69,0	31,0
(14) J.Janowski	4,01	44,4	55,6
(15) A.Kosiniak-Kamysz	3,94	52,1	47,9
(16) F.A.Wielądek	3,84	40,8	59,2
(17) F.Siwicki	3,80	87,5	12,5
(18) Cz.Janicki	3,52	79,2	20,8
(19) M.Kucharski	3,49	54,0	46,0
(20) Cz.Kiszczak	3,10	95,4	4,6
(21) A.Balazs	3,01	45,7	54,3
(22) A.Paszyński	2,83	72,7	27,3